

Jaunie laukos ienāk

ar savām idejām

Inga Kalva-Miņina

Šajā reizē uz sarunu aicināju Zani Grundu un Aiju Muravsku, lai parunātos par viņu idejām, kas saistītas ar lauksaimniecību laukos. Zanes stāsts ir par uzņēmējdarbības – sertificētu bērzu un egļu konteinerstādu audzēšanu – uzsākšanu Preiļu novadā, bet Aija stāsta, kā kopā ar citiem jauniešiem konkursa laikā spējuši rast risinājumu, kā ierobežot tādu invazīvu sugu kā ošlapu kļava. Jā, jaunie ienāk laukos ar savām idejām un degsmi darboties.

Dzimtajā Stabulnieku pagastā audzēs sertificētus bērzu un egļu konteinerstādus

“Gribas darīt to, kas sniegtu gandarījumu par paveikto, jo no sēklas izaudzēts koks rotās Latvijas ainavu vairākus gadu desmitus. Ikreiz skatoties uz mežiem, būs gandarījums un lepnums, ka arī mēs esam tajā ielikuši savu artavu,” saka jaunā uzņēmēja Zane Grundā.

Martā tika noskaidroti konkursa «Laukiem būt!» uzvarētāji. Šo konkursu lauku jauniešu uzņēmējdarbības atbalstam jau divpadsmito gadu rīkoja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs. Kategorijā «Lauksaimniecības un pārtikas pārstrāde» Atzinības raksts piešķirts ZANEI GRUNDAI, kura piedalījās ar biznesa ideju «Sertificētu bērzu un egļu konteinerstādu audzēšanu». «Esmu no Preiļu novada Stabulnieku pagasta, bet pašlaik dzīvoju pie pašas Jelgavas – Svētes pagasta Atpūtā. Pēc pirmā bērna piedzimšanas darbā neatgriezās, un pamazām radās doma, ka jāsteno savu uzņēmējdarbības ideju,» stāsta Zane, kura kopā ar vīru Valēriju, kuram arī Latgale ir dzimtā puse, kopīgi strādā, lai realizētu konkursā prezentēto ieceri.

Kā nolēmt piedalīties konkursā «Laukiem būt!»? Vai dalība šāda veida konkursos motivē īstenot iecerēto?

– Konkursā «Laukiem būt!» šogad piedalījās jau otro reizi. Pagājušajā gadā man bija tikai ideja, taču šogad konkursā startēju jau ar reāli izdarītām lietām un tiku arī finālā. «Laukiem būt!» mācības nolēmu piedalīties, jo gribējās paskaidroties, vai ar manu ideju var kaut kas sanākt.

Noteikti iesaku arī citiem piedalīties. Pirmkārt, tās ir interesantas bezmaksas mācības. Otrkārt, var iepazīt citus jauniešus no visas Latvijas, kuriem ir foršas idejas, un savā ziņā tie ir līdzīgi domājoši jaunie uzņēmēji, kas ir sava ceļa sākumā. Konkurss ir lieliska iespēja, lai visu saliktu pa plauktiņiem, kaut vai beidzot reāli ieraudzītu ciparus – vai vispār varētu izdoties koks nopelnīt.

Ja nebūtu šī konkursa, tad mana ideja droši vien joprojām būtu tikai idejas līmenī, jo, lai uzrakstītu biznesa plānu, bija nepieciešams iegūt daudz dažādas informācijas, kaut vai lai saprastu visas izmaksas. Konkurss liek domāt par savu ideju, liek darīt un iet uz priekšu. Varētu pat teikt, ka dalība konkursā maina domāšanu, jo, esot tadā vidē, rodas dažādas jaunas idejas, un tā domāšana paliek radošāka.

Jūsu ideja «Sertificētu bērzu un egļu konteinerstādu audzēšana» saņēma žūrijas Atzinības rakstu. Kādēļ tieši šī ideja šķita svarīga, lai to realizētu?

– Mums abiem ar vīru ir mežsaimnieciskā izglītība. Viņam ir arī liela darba pieredze meža nozarē. Tad likumsakarīgi mūsu biznesa ideja ir tieši šajā nozarē, lai izmantotu savas zināšanas un prasmes. Gribas darīt to, kas sniegtu gandarījumu par paveikto, jo no sēklas izaudzēts koks rotās Latvijas ainavu vairākus gadu desmitus. Ikreiz skatoties uz mežiem, būs gandarījums un lepnums, ka arī mēs esam tajā ielikuši savu artavu.

Jūsu uzņēmums ir Preiļu novada Stabulnieku pagastā. Vai jums ar vīru ir svarīgi atgriezties atpakaļ dzimtajā pusē?

– Jā, stādu audzēšana būs Stabulnieku pagastā, vietā, no kurienes es nāku. Te ir manas mammas saimniecība. Latgale ir mūsu dzimtā vietā, un tāpēc vienmēr ļoti svarīga. Brīvdienās ļoti bieži mērojam šo ceļu no Jelgavas. Tā kā algotu darbu nestrādāju, tad varu to darīt.

Kas ir tie sarežģītākie uzdevumi, ar ko jums kā jaunajai uzņēmējai jau sākotnēji ir nācies saskarties?

– Visgrūtākais jau ir tieši iesākt un saprast, ka, jā, – es to darīšu. Jo nav jau neviena, kas varētu pateikt, – dariet, jums sanāks! Nevienam jau to nevar zināt. Visu laiku pavada šaubas, vai tiešām darīt. Protams, jāievāc dažāda informācija, lai vispār saprastu, kā to visu oficiāli realizēt. Jāsaprot, ar kurām iestādēm ir jāsadarbojas. Visa informācija nāk lēnām un pamazām. Svarīgi atrast citas kokaudzētavas, kuras var padalīties ar savu pieredzi.

Bet, runājot konkrēti par manu uzņēmējdarbību, tad vislielākais izaicinājums ir atrast, kur nopirkt sēklas. Līdz šim sertificētas sēklas varēja iegādāties no AS «Latvijas valsts meži», taču no pagājušā gada tas vairāk nav iespējams. Vēl viens mīnuss mūsu izvēlētajai uzņēmējdarbībai ir tas, ka nav iespēju piesaistīt finansējumu, jo mūsu izvēlēta nozare neatbilst ne LEADER, ne LAD projektu nosacījumiem.

Šajā siltumnīcā tika audzēti bērzu un egļu konteinerstādi

Kā stāsta Zane, tad sākotnēji tika mēģināts izaudzēt kailsakņu stādīpūs. Lūk, kādas mazas egļites!

Pastāstiet, kādi darbi jau paveikti. Vai ir kādi īpaši noteikumi, sejot/ audzējot bērzu un egļu konteinerstādus?

– Saražotais produkts būs sertificēti bērzu un egļu konteinerstādi. Tas nozīmē, ka stādi visu savu augšanas laiku aug konteineros jeb kasetēs. Sēšanai drīkst izmantot tikai sertificētas sēklas. Sākotnēji aug siltumnīcā, bet pēc tam tie tiek pārvietoti ārā jeb pieaudzēšanas poligonā. Zemes platības netiek apstrādātas. Izmantojamā platība ir tikai šo konteineru izvietošanai. Pagājušajā gadā esam uzstādījuši 300 m² lielu siltumnīcu.

2023. gada pavasarī reģistrējās Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Ir izietas apmācības un iegūta Valsts augu aizsardzības dienesta Profesionālā augu aizsardzības līdzekļu lietotāja apliecība (darbībām ar 2. reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļiem), lai nepieciešamības gadījumā varētu šos līdzekļus iegādāties un izmantot.

Ko novēlētu citiem jaunajiem uzņēmējiem?

– Nebaidīties un uzdrošināties sākt darīt! Un izmantot dažādas gan mācību, gan projektu iespējas.

«Ja nebūtu konkursa «Laukiem būt!», tad mana ideja droši vien joprojām būtu tikai idejas līmenī,» atklāj Zane (otrāajā foto otrā no kreisās)

Konkursā uzvar ideja par ošlapu kļavas ierobežošanu

“Lielu daļu sava laika es pavadu dabā un nākotnē arī vēlos strādāt meža nozarē, līdz ar to var teikt, ka mežs un daba man būs ikdiena,» stāsta LBTU studiju programmas “Mežzinātne” studente Aija Muravska.

biedrēm uzņēmās iniciatīvu, jo šo tēmu par ošlapu kļavu vēlēšies pētīt plašāk un rakstīt par to arī bakalaura darbu. Par invazīvajām sugām Latvijā, protams, biju dzirdējusi. Pirmā invazīvā suga, ar kuru nācās sastapties, bija Sosnovska latvānis, un tā ir arī vienīgā suga, kura ierakstīta Ministru kabineta noteikumos invazīvu sugu sarakstā. Taču studiju laikā uzzināju arī par daudzām citām invazīvajām augu sugām, piemēram, lupiņām, Kanādas zeltsloņiņu un ošlapu kļavu. Par invazīvajām sugām mums tika daudz stāstīts studijās, ir arī redzētas dabā. Kopumā invazīvās sugas rada negatīvu ietekmi uz vietējām sugām, aizņemot to dabisko ekosistēmas nišu, tās strauji izplatās lielā daudzumā un plašās teritorijās.

Pastāsti vairāk par konkursu un tā norisi. Kā tika izveidota jūsu komanda? Cik viegli sarežģīti bija izdomāt, kurai problēmai meklēsit risinājumu?

– Ideju maratons norisinājās veselu diennakti. Pirmajā dienā pulksten 11.00 bija ierašanās, reģistrācija, iepazīšanās. Tad mums bija divas interesantas lekcijas, kurās uzzinājām vairāk par ideju ģenerēšanu, biznesa plāna attīstības svarīgākajiem posmiem un labas prezentēšanas pamatkritērijiem. Tad komandām bija jādomā par iespējamajiem ierobežošanas paņēmieniem un jāizvēlas, kuru aprakstīt un prezentēt.

Komandu darba laikā kuratori arī organizēja sazināšanos ar mentoriem no Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra, Dabas aizsardzības pārvaldes un mūsu fakultātes. Viņi palīdzēja saprast idejas vājas un stiprās puses, atgādināja, par ko jāpadomā, aprakstot izvēlēto ierobežošanas metodi. Tad vakarā pulksten 21.00 bija pārrunas ar visiem mentoriem, cik daudz mēs esam paveikuši un kā mums darbs virzās uz priekšu. Un tad līdz pulksten 7.00 rītā mēs detalizēti aprakstījām savu ierobežošanas metodi un veidojām prezentāciju. Aprakstā bija jāiekļauj idejas apraksts, novitāte, metodes pielietošanas ietekme, sagaidāmais rezultāts, plānotās darbības, riska faktoru izvērtējums un jāizveido projekta tāme, paredzot iespējamos izdevumus un ienākumus. Apraksts un prezentācija bija jāiesniedz līdz pulksten 8.00 no rīta, un jau pulksten 9.00 komandas sāka savu ideju prezentēšanu. Visām komandām bija interesantas idejas, un vēlāk žūrijai bija ļoti spraigas pārrunas un diskusijas par komandu vērtēšanu.

Komandu izveidojām draugu lokā ar kursabiedriem, jo mums savstarpēji ir izeidojusies ļoti laba sadarbība un ir pieredze dalībā arī citos līdzīgos pasākumos. Pie idejas, kuru attīstījām, nonācām jau pašā sākumā, taču daudzi no mentoriem to kritizēja. Tad mēs pazaudējām laiku, meklējot kaut ko jaunu, un citas idejas mums pašiem nepatika, līdz nolēmām sākotnēji ideju pilnveidot. Tad arī visi sākotnējie kritiķi piekrita mūsu risinājumiem.

24 stundu ideju maratons – vai 24 stundas ir pietiekami daudz laika, lai spētu rast dzīvotspējīgu ideju? Kā jūs nonācāt līdz savai idejai?

Ideju maratonā «Keram svešos Latvijas dabā!» savas idejas izstrādāja sešas komandas

Uzziņai.

24 stundu ideju maratonā 100 eiro veicināšanas balvu ieguva komanda «Ideju strēlnieki», startējot ar ieceri par pielāgota satvērējagregāta prototipa dizaina izstrādi un testēšanu krokainās rozēs apkares aizsargājamās dabas teritorijās. Pilotprojektu plānots īstenot Engures ezera dabas parkā. Savukārt otra veicināšanas balva 100 eiro apmērā nonāca pie Rudītes Gaidules un Renātes Kupferes, kuru komanda «R kvadrātā» maratonā startēja ar ideju par šķīdri slāpekļa izmantošanu. Sasniedzot -196 °C, tas izlauktu ošlapu kļavas iekšējās struktūras, padarot to dzīvot nespējīgu, vēsta informācija Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra mājaslapā. **▼**

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
«Par projekta raksta «Jaunie laukos ienāk ar savām idejām» saturu atbild SIA «Vietēja»»